

Uchwała Nr V/27/2015
Rady Gminy Skierniewice
z dnia 26 lutego 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Skierniewice w 2015 roku.”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, poz. 645, poz. 1318 z 2014 r. poz. 379 i poz. 1072) i art.11a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856) Rada Gminy Skierniewice uchwala co następuje:

§1. Przyjmuje się „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Skierniewice w 2015 roku” w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Paweł Nagórski

Załącznik do uchwały Nr V/27/2015 Rady Gminy Skierniewice z dnia 26 lutego 2015 r.

**Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi
oraz zapobiegania bezdomności zwierząt
na terenie Gminy Skierniewice**

**GMINA SKIERNIEWICE
POWIAT SKIERNIEWICKI
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE**

2015 R.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE
2. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU
3. CELE ORAZ WYKONAWCY PROGRAMU.....
 - 3.1 ZAKRES PODMIOTOWY.....
 - 3.2 ZAKRES PRZEDMIOTOWY
4. FORMY OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI I SPOSOBY ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI
- 4.1 FORMY OPIEKI NAD BEZDOMNYMI PSAMI I SPOSOBY ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI PSÓW
- 4.2 FORMY OPIEKI NAD BEZDOMNYMI KOTAMI I SPOSOBY ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI KOTÓW ..
- 4.3 FORMY OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI GOSPODARSKIMI.....
5. DZIAŁANIA EDUKACYJNE
6. SYTUACJA ZWIERZĄT BEZDOMNYCH W GMINIE SKIERNIEWICE
- 6.1 OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE.....
- 6.2 STAN AKTUALNY ZWIERZĄT BEZDOMNYCH.....
- 6.3 DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI I PRZECIWDZIAŁANIA BEZDOMNOŚCI
7. PROGRAM OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI I ZAPOBIEGANIE BEZDOMNOŚCI NA TERENIE GMINY SKIERNIEWICE
- 7.1 FORMY OPIEKI I ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT NA TERENIE GMINY SKIERNIEWICE.
- 7.2 PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE
- 7.3 ZADANIA PRIORYTETOWE.....
- 7.4 EDUKACJA I PROMOCJA PROGRAMU
- 7.5 PLAN WYDATKOWANIA ŚRODKÓW
8. AKCEPTACJA I UCHWALENIE PROGRAMU.....

WYJAŚNIENIE POJĘĆ

Ilekroć w niniejszym Programie pojawia się odniesienie do:

- **GMINY** – należy przez to rozumieć Gminę Skierniewice,
- **WÓJTA** – należy przez to rozumieć Wójta Gminy Skierniewice,
- **URZĘDU GMINY** – należy przez to rozumieć Urząd Gminy w Skierniewicach,
- **SCHRONISKA DLA ZWIERZĄT**– należy przez to rozumieć schronisko dla zwierząt prowadzone przez Zakład Utrzymania Miasta Sp. z o.o. w Skierniewicach, znajdujące się pod adresem: ul. Pamiętna 16, 96-100 Skierniewice.
- **ZWIERZE BEZDOMNE**– w rozumieniu art. 4 ust.1 pkt16 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2013 r. poz. 856).
- **LECZNICY WETERYNARYJNEJ** – należy przez to rozumieć Przychodnię Weterynaryjną „Cztery Łapy”, ul. 1 Maja 10A, 96-100 Skierniewice,
- **WŁAŚCICIELA** – należy przez to rozumieć osobę będącą mieszkańcem Gminy Skierniewice posiadającą zwierzę lub zwierzęta, o których mowa w Programie,
- **OPIEKUNA** – należy przez to rozumieć osobę, która sprawuje nadzór i opiekę nad zwierzęciem lub zwierzętami na terenie Gminy Skierniewice,
- **PRZEDSTAWICIELA ORGANIZACJI SPOŁECZNEJ** – należy przez to rozumieć osobę, która działa i sprawuje opiekę nad zwierzęciem lub zwierzętami z upoważnienia Organizacji Społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

1. WPROWADZENIE

Światowa Deklaracja Praw Zwierząt uchwalona w roku 1977 w Londynie przez Międzynarodową Federację Praw Zwierząt, zaczynająca się od słów: „Z uwagi na to, że każde zwierzę ma pewne prawa, że nieznanostwo i lekceważenie tych praw spowodowały człowieka i prowadzą go nadal na drogę przestępstw przeciwko naturze i zwierzętom; że uznanie przez gatunek ludzki prawa innych gatunków zwierzęcych do egzystencji stanowi podstawę współistnienia wszystkich istot żywych; że człowiek popełnia zbrodnię ludobójstwa; że poszanowanie zwierząt przez człowieka wiąże się z poszanowaniem ludzi między sobą i że już od najmłodszych lat należy człowieka uczyć obserwować, rozumieć, szanować

i kochać zwierzęta (...)”, kompleksowo prezentuje kluczowe postulaty i pożądane wzorce odnoszące się do postępowania człowieka wobec zwierząt.

Z treści Deklaracji wynika m.in., że *„każde zwierzę ma prawo oczekiwać od człowieka poszanowania, opieki i ochrony”* oraz *„porzucenie zwierzęcia jest aktem okrutnym i nikczemnym”*. Deklaracja jest postulowanym zestawem reguł postępowania, zapewnia wytyczne i nadaje kierunki rozwoju na poziomie poszczególnych państw. Na szczeblu prawa polskiego szeroko rozumiana ochrona zwierząt regulowana jest aktami rangi ustawowej i aktami wykonawczymi – rozporządzeniami. Są one implementacją przepisów ustanowionych w obrębie Unii Europejskiej oraz wyrazem potrzeby regulacji zagadnień związanych z ochroną zwierząt w prawie krajowym. Dotychczas obowiązująca ustawa o ochronie zwierząt z dniem 16 września 2011 roku uległa zmianie, rozszerzając zakres objęty regulacją prawną. Zmiana ustawy stanowi odzwierciedlenie potrzeby reagowania na zmieniające się otoczenie i jego aktualne zagrożenia. Poszerzeniu uległ m.in. katalog zakazów związanych z niewłaściwym traktowaniem zwierząt oraz obowiązki w zakresie ich ochrony na szczeblu gminnym. Problemy wcześniej niedostrzeżone lub nie wywierające skutków o zasięgu ogólnym zostały uwzględnione w nowo obowiązujących postanowieniach. Mając na uwadze fakt, że zwierzę nie jest rzeczą, a istotą żyjącą i zdolną do odczuwania bólu oraz cierpienia, człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę oraz opiekę. Do zasadniczych praw zwierząt zalicza się najczęściej prawo do życia i prawo do wolności od cierpienia. Każde zwierzę wymaga traktowania w sposób humanitarny, czyli uwzględniający jego potrzeby i zapewniający mu opiekę i ochronę. Zabronione jest niehumanitarne zabijanie oraz znęcanie się nad zwierzętami, które należy rozumieć jako zadawanie lub świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpienia. Ból i cierpienie zadaje się zwierzęciu również poprzez porzucanie go przez właściciela bądź przez inną osobę, pod której opieką zwierzę pozostaje. Problem porzucania zwierząt, w szczególności psów i kotów, prowadzący do ich bezdomności, z roku na rok przybiera coraz większe rozmiary. Bezdomność zwierząt jest zagadnieniem złożonym, a jego źródła należy doszukiwać się w zachowaniach i postawach ludzkich. W Polsce każdego roku dziesiątki tysięcy psów i kotów jest porzucanych przez swoich właścicieli. Najczęstszym powodem takiego postępowania jest ludzka niedojrzałość i nieodpowiedzialność, prowadząca do podejmowania nieprzemyślanych decyzji, których skutki ważą na dalszym życiu i zdrowiu będących pod opieką człowieka zwierząt domowych. Całkowicie zależne od pomocy człowieka zwierzę w momencie porzucenia jest bezbronne, dezorientowane i niezdolne do samodzielnego życia. Za problem bezdomności zwierząt odpowiedzialność ponosi człowiek i to on powinien zmienić swoje postawy i postępowanie, aby sytuacja mogła ulec poprawie. Przeciwdziałać bezdomności może każdy, a zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom należy do zadań własnych gminy i jest regulowane ustawowo. Nowelizacja ustawy o ochronie zwierząt, dostrzegając narastający problem bezdomności i konieczności jej skutecznego zapobiegania, poszerza katalog obowiązkowych elementów gminnego programu opieki nad

zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania ich bezdomności. Program Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi oraz Zapobiegania Bezdomności Zwierząt dla gminy Skierniewice ma w swoim założeniu pomóc gminie uporządkować problematykę zwierząt bezdomnych m.in. poprzez analizę proponowanych rozwiązań i sposobów ich realizacji. Wykonanie założeń Programu i jego kontrola spoczywa na Gminie.

2. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

W aktualnym stanie prawnym, działania mające na celu opiekę nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt wchodzi w zakres zadań własnych gmin.

- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 roku o **zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. 2011 Nr 152, poz. 897) wprowadziła nowe zadania w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, art. 3 stanowi, że: „*Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności: (...) organizują ochronę przed bezdomnymi zwierzętami na zasadach określonych w odrębnych przepisach (...)*”.
- Ustawa z dnia 16 września 2011 roku o **zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** (Dz. U. 2011 Nr 230, poz. 1373) wprowadziła zmianę w art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, która stanowi, że: „*Zapewnianie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywanie należy do zadań własnych gminy*”.

Na podstawie wyżej wymienionej ustawy zmieniającej, art.11a ustawy o ochronie zwierząt otrzymał brzmienie:

„1. Rada gminy wypełniając obowiązek, o którym mowa w art. 11 ust. 1, określa, w drodze uchwały, corocznie do dnia 31 marca, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.

2. Program, o którym mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt,
- 2) opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie,
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt,
- 4) obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt w schroniskach dla zwierząt,
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt,
- 6) usypianie ślepych miotów,

- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich,
 - 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.
3. Program, o którym mowa w ust. 1, może obejmować plan znakowania zwierząt w gminie.
 4. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 2 pkt 3–6, może zostać powierzona podmiotowi prowadzącemu schronisko dla zwierząt.
 5. Program, o którym mowa w ust. 1, zawiera wskazanie wysokości środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposób wydatkowania tych środków. Koszty realizacji programu ponosi gmina.
 6. Projekt programu, o którym mowa w ust. 1, przygotowuje wójt gminy.
 7. Projekt programu, o którym mowa w ust. 1, wójt najpóźniej do dnia 1 lutego przekazuje do zaopiniowania:
 - 1) właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii,
 - 2) organizacjom społecznym, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, działającym na obszarze gminy,
 - 3) dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich, działających na obszarze gminy.
 8. Podmioty, o których mowa w ust. 7, w terminie 21 dni od dnia otrzymania projektu programu, o którym mowa w ust. 1, wydają opinie o projekcie. Niewydanie opinii w tym terminie uznaje się za akceptację przesłanego programu.”

W myśl ustawy o ochronie zwierząt, problem bezdomnych zwierząt rozwiązywany jest przez gminy na dwóch płaszczyznach:

- zapobiegania, o którym mowa w art. 11a (sterylizacja, adopcja, usypianie ślepych miotów) oraz
- zapewniania opieki odłowionym bezdomnym zwierzętom .

Pojęcie **opieka** nie zostało w ustawie zdefiniowane, w związku z tym można przyjąć, iż nieodzownym warunkiem uznania jakiegoś sposobu postępowania za **opiekę** jest między innymi zapewnienie przez opiekuna warunków bytowych zapisanych w art. 9 ustawy o ochronie zwierząt oraz pomocy weterynaryjnej.

Ustawa z dnia 16 września 2011 roku **o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** zakłada **opiekę nad** zwierzętami, podczas gdy ustawa z dnia 1 lipca 2011 roku **o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości**

i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw odnosi się do *ochrony przed* nimi. Realizacja zadania zapewnienia bezdomnym zwierzętom **opieki** zawiera w sobie praktycznie realizację zadania **ochrony przed** nimi. Właściwa i dostateczna opieka nad zwierzętami zapobiega bowiem sytuacji, w której mogłyby one stanowić zagrożenie dla ludzi. Należy jednak pamiętać, że działanie **odwrotne** – każde usuwanie zagrożenia ze strony bezdomnych zwierząt, nie stanowi tym samym sprawowania nad nimi *opieki*.

3. CELE ORAZ WYKONAWCY PROGRAMU

Głównym celem Programu jest opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz przeciwdziałanie bezdomności zwierząt na obszarze gminy Skierniewice. Program jest wyrazem wypełnienia obowiązku prawnego nałożonego na gminy, a jego cel realizowany jest poprzez podejmowanie odpowiednich działań, będących przedmiotem kolejnych rozdziałów Programu.

3.1 ZAKRES PODMIOTOWY

Program Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi oraz Zapobiegania Bezdomności Zwierząt wprowadzany jest do gminnego porządku prawnego corocznie w formie uchwały. Programem objęte są zwierzęta bezdomne, w szczególności psy i koty, przebywające w granicach administracyjnych Gminy.

Realizacja działań w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi i przeciwdziałania bezdomności zwierząt odbywa się przy wzajemnej współpracy:

- a) Urzędu Gminy,
- b) Policji,
- c) Upoważnionego Przedstawiciela Organizacji Społecznej,
- d) Lekarza weterynarii.

3.2 ZAKRES PRZEDMIOTOWY

Opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie gminy Skierniewice polega w szczególności na:

1. Zapewnieniu bezdomnym zwierzętom opieki przewidzianej ustawą o ochronie zwierząt,
2. Sprawowaniu opieki nad kotami wolno żyjącymi oraz ich dokarmianie,
3. Odławianiu bezdomnych zwierząt z terenu gminy,

4. Przeprowadzaniu zabiegów sterylizacji lub kastracji zwierząt przebywających w schronisku,
5. Poszukiwaniu nowych właścicieli dla zwierząt bezdomnych,
6. Usypianiu ślepych miotów,
7. Wyznaczeniu gospodarstwa rolnego, które zapewni miejsce dla zwierząt gospodarskich,
8. Zapewnieniu całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

4. FORMY OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI I SPOSOBY ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI

4.1. FORMY OPIEKI NAD BEZDOMNYMI PSAMI I SPOSOBY ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI PSÓW

Do obowiązków gminy należy podejmowanie działań mających na celu sprawowanie opieki nad psami bezdomnymi oraz zapobieganie zjawisku bezdomności wśród psów. Zapewnienie opieki bezdomnym psom z terenu gminy Skierniewice polegać powinno w szczególności na poszukiwaniu nowych właścicieli dla zwierząt oraz zachęcaniu mieszkańców do dokonywania adopcji. Problem bezdomności psów nie może zostać rozwiązany bez pomocy i wsparcia mieszkańców, w związku z czym gmina powinna dążyć do wprowadzenia wszelkich mechanizmów zachęcających do adopcji. Do obowiązków gminy należy również wyłapywanie bezdomnych psów i zapewnienie im opieki. Ustala się, że wyłapywanie bezdomnych psów będzie miało **charakter stały**, a wyłapywane będą w pierwszej kolejności zwierzęta, **które stwarzają poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt** (art. 11. ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt). Do zwierząt stwarzających poważne zagrożenie będą zaliczane osobniki: **zachowujące się agresywnie, chore i ranne**. Wyłapywaniem bezdomnych zwierząt mogą zajmować się podmioty wymienione w §5. ust 1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt (Dz.U. Nr 116, poz. 753). Gmina Skierniewice ma zawartą umowę na wyłapywanie bezdomnych zwierząt z Zakładem Utrzymania Miasta w Skierniewicach, który prowadzi schronisko przy ul. Pamiętna 16 w Skierniewicach. Podmiot ten zajmuje się wyłapywaniem bezdomnych psów oraz zapewnia im opiekę w zakresie przewidzianym zawartą umową. Schronisko sprawdza czy zwierzę jest bezdomne i prowadzi starania o znalezienie mu nowego opiekuna lub właściciela. Poprzedni właściciel może odebrać swoje zwierzę, ponosząc koszty poniesione przez Gminę. Gmina

sprawdza, co najmniej dwa razy w roku czy przedsiębiorca zapewnia zwierzętom warunki ustalone w umowie. Zwierzęta chore i ranne oraz poszkodowane w zdarzeniach drogowych poddawane są leczeniu. Leczenie to jest prowadzone w Przychodni Weterynaryjnej „Cztery Łapy”, ul. 1 Maja 10A, 96-100 Skierniewice. Po zakończeniu leczenia zwierzę przekazywane jest do schroniska lub oddawane pod opiekę nowemu właścicielowi. Aby zmniejszyć populację bezdomnych zwierząt, podmiot ten wykonuje również usypianie ślepych miotów, a także kastrację i sterylizację psów bezdomnych, którymi zaopiekowali się mieszkańcy gminy. Koszty tych zabiegów ponosi Gmina. Opieka nad zwierzętami bezdomnymi, które ucierpiały w zdarzeniach drogowych sprawowana jest przez całą dobę. Niniejszy Program zamieszczony zostanie na stronie internetowej gminy.

4.2 FORMY OPIEKI NAD BEZDOMNYMI KOTAMI I SPOSOBY ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI KOTÓW

Kluczową kwestią w zakresie działań podejmowanych na rzecz opieki nad kotami jest rozróżnienie zwierząt bezdomnych od kotów wolno żyjących.

Koty wolno bytujące nie są **bezdomne** (zgodnie z art. 4 ust. 16 zwierzęta bezdomne to „zwierzęta domowe lub gospodarskie, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone przez człowieka, a nie ma możliwości ustalenia ich właściciela lub innej osoby, pod której opieką trwale dotąd pozostawały”). Takie koty od urodzenia nie posiadały ani właściciela ani opiekuna i zazwyczaj nie potrzebują tego rodzaju pomocy, w odróżnieniu od kotów bezdomnych, zagubionych lub porzuconych przez dotychczasowych właścicieli.

Zdrowe zwierzę wolno bytujące nie pozwoli człowiekowi się pochwycić, a chore i niezdolne do ucieczki będzie utrudniało działania zmierzające do pomocy (poprzez drapanie, gryzienie, warczenie). Kot domowy jest przyzwyczajony do obecności ludzi i sam szuka towarzystwa człowieka, odpowiada na zawołanie, z chęcią pozwala na głaskanie. Zapobieganie bezdomności kotów opiera się na zapewnieniu opieki zagubionym i porzuconym kotom z terenu Gminy, w szczególności poprzez zapewnienie im miejsca w schronisku oraz poszukiwanie nowych właścicieli. Do zmniejszenia populacji kotów nie posiadających właścicieli może się również przyczyniać ich planowa sterylizacja lub kastracja. Opieka nad kotami wolno żyjącymi różni się od działań podejmowanych na rzecz zwierząt bezdomnych i polega głównie na ich dokarmianiu. Okresem szczególnie uciążliwym jest sezon zimowy, podczas którego niskie temperatury stanowią dodatkowe zagrożenie dla życia zwierząt nie posiadających domu. Dostarczenie posiłków kotom wolno żyjącym umożliwia ich przetrwanie w przypadku braku możliwości samodzielnego zdobycia pokarmu. Zainteresowanym dokarmianiem kotów mieszkańcom Gminy będzie dostarczana karma. Gmina zapewnia także całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem kotów.

4.3 FORMY OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI GOSPODARSKIMI

W przypadku zwierząt gospodarskich, które uciekły bądź się zgubiły i nie potrafią same trafić do domu, kluczową rolę odgrywa ich właściwa identyfikacja – odczytanie oznakowania zwierzęcia i powiadomienie jego właściciela. W razie wątpliwości, co do własności, jednostką, która powinna zostać poinformowana o takim fakcie jest Urząd Gminy. W następstwie zgłoszenia wójt podejmie odpowiednie kroki. W przypadku zaistnienia okresu bezdomności wśród zwierząt gospodarskich priorytetem jest zapewnienie im miejsca do przebywania i podstawowa opieka oraz aktywne poszukiwanie właściciela. Przypadki bezdomności wśród zwierząt gospodarskich są bardzo rzadkie, jednak ustawodawca przewidział taką możliwość i nałożył na gminy obowiązek wskazania gospodarstwa rolnego, które zajmować się będzie przyjmowaniem i opieką nad takimi zwierzętami. W celu sprawowania opieki nad takimi zwierzętami gmina zawarła umowę z Anną Suchecką, właścicielką gospodarstwa rolnego w miejscowości **Pamiętna 4**.

5. DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Poprzez edukację rozumiemy ogół działań ukierunkowanych na wywołanie zamierzonych i celowych zmian. Przeprowadzanie działań edukacyjnych jest postępowaniem świadomym oraz celowym, a oczekiwane zmiany mają być względnie głębokie i trwałe. Działalność edukacyjna Gminy przyczynia się do podnoszenia świadomości jej mieszkańców, co prowadzi do zgodnego z przepisami i zasadami postępowania w sytuacjach związanych z ochroną zwierząt oraz przeciwdziałaniem ich bezdomności. Działania edukacyjne są kluczowym elementem realizacji Programu i warunkiem jego powodzenia, tylko oczekiwana zmiana postaw mieszkańców może wpłynąć na poprawę sytuacji i efektywność założeń wymienionych w niniejszym dokumencie. Materiały edukacyjne mogą być udostępniane i rozprowadzane poprzez przychodnie i lecznice weterynaryjne, sklepy zoologiczne, Schronisko, stowarzyszenia i organizacje społeczne, których statutowym celem jest ochrona zwierząt. Jak najszerszej zakrojona akcja propagująca założenia i postulaty Programu umożliwi dotarcie z informacją do wszystkich zainteresowanych – mieszkańców gminy. Działania edukacyjne powinny obejmować następujące zagadnienia:

1. Wyrażanie sprzeciwu i potępienie niewłaściwego zachowania wobec zwierząt.

2. Krytyka zjawiska porzucania zwierząt.

3. Promowanie zabiegów sterylizacji i kastracji zwierząt.

4. Promowanie adopcji zwierząt bezdomnych.

6.SYTUACJA ZWIERZĄT BEZDOMNYCH W GMINIE SKIERNIEWICE

6.1 OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE

Gmina Skierniewice położona jest w centralnej Polsce, we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie skierniewickim. Przepływają przez nią rzeki: Rawka, Łupia i Pisia o głęboko wciętych dolinach. Gmina Skierniewice jest gminą wiejską o charakterze rolniczym, swoim obszarem okala miasto Skierniewice, leżące w połowie drogi między Warszawą, a Łodzią. Siedziba Urzędu Gminy mieści się w Skierniewicach. Powierzchnia gminy wynosi 13 167 ha.

6.2 STAN AKTUALNY ZWIERZĄT BEZDOMNYCH

Szacunkowa liczba bezdomnych zwierząt na terenie Gminy Skierniewice jest trudna do określenia. Gmina nie dysponuje danymi dotyczącymi liczby bezdomnych psów, zaś przypadki bezdomności kotów i zwierząt gospodarskich na terenie gminy dotychczas nie wystąpiły. Psy stwarzające poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt są odławiane po otrzymaniu zgłoszeń dotyczących sytuacji i miejsca ich pobytu. Odławianiem bezdomnych zwierząt na terenie Gminy Skierniewice zajmuje się firma **Zakład Utrzymania Miasta Sp. z o.o. w Skierniewicach**. Przypadków zgłoszeń odnoszących się do kotów i zwierząt gospodarskich gmina nie zarejestrowała. Wynika z tego, że problem bezdomności zwierząt na terenie gminy ogranicza się głównie do psów. Ponadto, skala i zasięg bezdomności wśród zwierząt dotyczy głównie miejscowości położonych wokół miasta Skierniewice tj.: Miedniewice, Mokra Prawa, Mokra, Mokra Lewa, Balcerów oraz Dębowa Góra oraz Żelazna. Na skalę problemu bezdomności zwierząt na terenie Gminy Skierniewice istotny wpływ ma także zjawisko podrzucania zwierząt przez mieszkańców okolicznych gmin, a także turystów spędzających urlop w tym rejonie. Napływ zwierząt z okolic wpływa na ich zwiększoną koncentrację na obszarze gminy i prowadzi do poszerzenia zakresu problemu. Gmina w takim przypadku zmuszona jest do podejmowania działań na większą skalę i reagowania w przypadkach zwierząt, których bezdomność nie jest pierwotnie związana z jej obszarem. Istotnym problemem gminy Skierniewice jest brak schroniska dla zwierząt na jej terenie. Odłowione zwierzęta, **głównie psy stwarzające poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt**, przewożone są do schroniska dla zwierząt przy ulicy Pamiętna 16 w Skierniewicach, gdzie jest sprawowana nad nimi opieka. Za poważny problem wynikający ze zjawiska bezdomności gmina Skierniewice uznaje również brak możliwości sprawdzenia czy zgłaszane do odłowu zwierzę jest faktycznie bezdomne. Błąkające się zwierzę, nie posiadające żadnego oznakowania umożliwiającego identyfikację jego właściciela jest potencjalnie przeznaczone do odłowienia. Niemożność szybkiej identyfikacji właściciela przedłuża procedurę opieki nad takim zwierzęciem i naraża gminę na dodatkowe

wydatki. Problem bezdomności zwierząt na terenie gminy Skierniewice jest szczególnie dostrzegalny w okresie letnim (wakacyjnym). Liczba porzucanych wtedy zwierząt drastycznie wzrasta.

6.3. DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI I PRZECIWDZIAŁANIA BEZDOMNOŚCI

Na terenie Gminy Skierniewice zwierzęta zidentyfikowane jako bezdomne i **stwarzające poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt** są wyłapywane, a następnie na podstawie zawartej umowy trafiają do miejsca sprawowania nad nimi opieki – **schronisko dla zwierząt w Skierniewicach, ul. Pamiętna 16. Zakład Utrzymania Miasta** zobowiązał się do:

- interwencyjnego wyłapywania bezdomnych zwierząt z terenu Gminy Skierniewice, z miejsc wskazanych przez Gminę,
- sprawowania opieki nad wyłapanymi zwierzętami poprzez: zapewnienie im warunków bytowych zapisanych w art. 9 ustawy o ochronie zwierząt, pomocy weterynaryjnej zwierzętom chorym i rannym, wykonywanie kastracji lub sterylizacji w uzasadnionych przypadkach oraz obserwację w kierunku podejrzenia o wściekliznę.
- poszukiwania nowych opiekunów lub właścicieli.

Podmiot wyżej wskazany zobowiązany jest do pochwylenia zwierzęcia i dostarczenia go własnym transportem do siedziby schroniska.

7. PROGRAM OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI I ZAPOBIEGANIE BEZDOMNOŚCI NA TERENIE GMINY SKIERNIEWICE

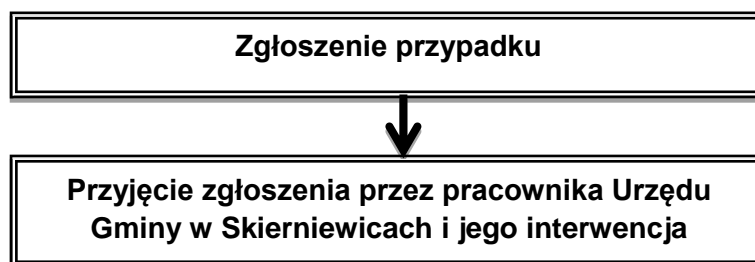
7.1 FORMY OPIEKI I ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT NA TERENIE GMINY SKIERNIEWICE

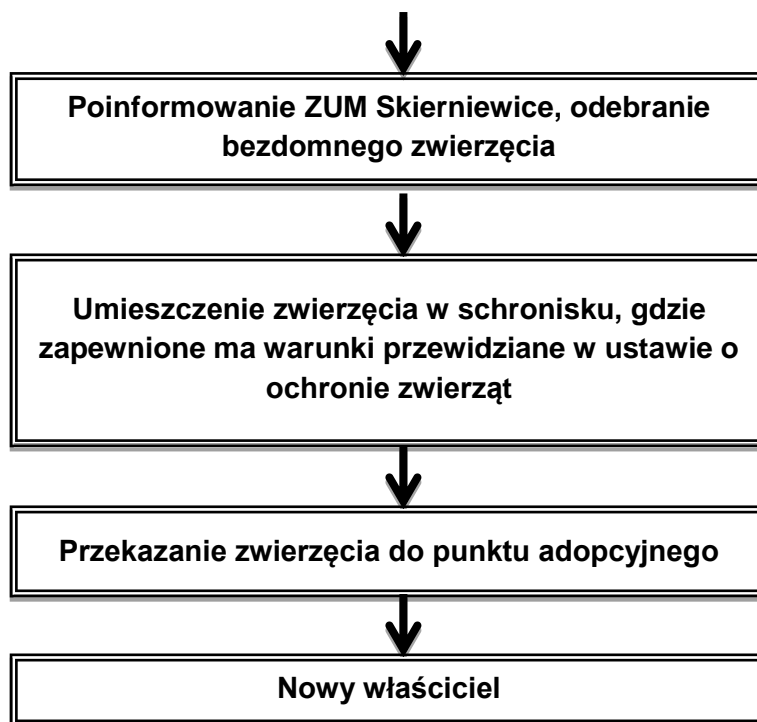
Zgodnie z art. 11a znowelizowanej ustawy o ochronie zwierząt Gmina zobligowana jest do zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt. Przez termin *schronisko* rozumie się miejsce przeznaczone do opieki nad zwierzętami domowymi, spełniające warunki określone w ustawie z 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539). Na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy wydano Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz. U. Nr 158, poz. 1657). Gmina Skierniewice stara się wyłapać bezdomne psy i umieścić je w

schronisku spełniającym wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. W roku 2014 gmina Skierniewice na formy opieki nad zwierzętami bezdomnymi przeznaczyła w swoim budżecie 41000,00 zł. W roku 2015 kwotę tę zaplanowano 50000,00 zł. W przypadku wzrostu kosztów realizacji Programu, Gmina zabezpieczy jego pełne finansowanie. Na gminie ciąży odpowiedzialność za bezdomne zwierzęta znajdujące się na jej terenie. Odpowiedzialność ta wyraża się zarówno w ich odłowieniu, zapewnieniu im miejsca w schronisku, jak i zapewnieniu niezbędnej opieki. Obowiązkowym zadaniem gminy jest również przeprowadzenie sterylizacji lub kastracji zwierząt znajdujących się w schronisku oraz poszukiwanie właścicieli dla zwierząt bezdomnych. Część powyższych zadań gmina powierzyła podmiotowi prowadzącemu opiekę nad bezdomnymi zwierzętami – zostało to opisane w punkcie 6.3. Programu. W przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt opiekę całodobową zapewnia lecznica dla zwierząt Przychodnia Weterynaryjna „**Cztery Łapy**”, ul. 1 Maja 10A w Skierniewicach – zostało to opisane w punkcie 4.1. i 4.2. Programu. Lecznica jest również odpowiedzialna w przypadku konieczności wyjazdu w celu uzasadnionego uśpienia zwierzęcia. Niestety ze względu na ograniczone środki budżetowe gmina Skierniewice nie jest w stanie sfinansować żadnych dodatkowych zabiegów dopuszczonych ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2013 r. poz. 856), jak np. dofinansowanie kastracji/sterylizacji dla zwierząt posiadających właścicieli, znakowanie czy czipowanie zwierząt.

Poniżej zaprezentowano schemat postępowania w przypadku zasygnalizowania przez mieszkańców gminy pojawienia się bezdomnego zwierzęcia.

**Rysunek 1. Schemat graficzny przypadku zwierzęcia pozostającego bez opieki
(rannego, chorego, zbłąkanego)**

7.2 PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE

Podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu na terenie Gminy są:

- Urząd Gminy Skierniewice,
- Policja,
Zakład Utrzymania Miasta Sp. z o.o. w Skierniewicach,
- Przychodnia Weterynaryjna „Cztery Łapy” w Skierniewicach.
- Gospodarstwo rolne Anny Sucheckiej , Pamiętna 4 - przyjmujące i zapewniające opiekę bezdomnym zwierzętom gospodarskim z obszaru gminy Skierniewice .

7.3 ZADANIA PRIORYTETOWE

Za priorytetowe zadania w zakresie zapewniania opieki i zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Skierniewice uznawane jest sprawne i skuteczne odławianie zwierząt zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 7.1. Każda gmina musi poszukać i znaleźć możliwość zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom. Bezdomne zwierzęta po odłowieniu powinny być niezwłocznie przewiezione do schroniska przy ul. Pamiętna 16 w Skierniewicach lub przekazane nowemu właścicielowi. Używane przy odławianiu zwierząt metody i urządzenia nie powinny stwarzać zagrożenia dla zwierząt ani narażać ich na cierpienie lub ból. Ważnym zagadnieniem jest zapewnienie odłowionym zwierzętom odpowiedniej opieki weterynaryjnej. Zdaniem gminy największe trudności związane z realizacją Programu będą wiązały się z niedostateczną ilością

środków finansowych przeznaczonych na ten cel oraz brakiem obligatoryjnego znakowania wszystkich zwierząt domowych, co znacząco utrudnia zweryfikowanie czy zwierzę jest bezpieczne czy też ma właściciela i tylko się zagubiło.

7.4 EDUKACJA I PROMOCJA PROGRAMU

Gmina Skierniewice dostrzega potrzebę organizowania i wdrażania przedsięwzięć informacyjno - edukacyjnych, poszerzających wiedzę i świadomość w zakresie opieki nad zwierzętami i poszanowania ich praw. W związku z tym, gmina prowadzić będzie akcje edukacyjne dla swoich mieszkańców. Informacje o zasadach humanitarnego traktowania zwierząt rozpowszechniane będą w formie materiałów edukacyjnych, takich jak ulotki, przekazywane podczas zebrań wiejskich oraz zajęć w szkołach i świetlicach. Założenia Programu oraz akcje zachęcające mieszkańców do adopcji zwierząt bezdomnych będą promowane na stronie internetowej gminy – www.gminaskierniewice.pl oraz poprzez artykuły w prasie lokalnej.

7.5 PLAN WYDATKOWANIA ŚRODKÓW

W budżecie Gminy Skierniewice na rok 2015 przeznaczono na realizację założeń Programu środki w wysokości 50 000,00 zł.

Szczegółowy podział wydatków zaprezentowano w tabeli 1.

Tabela 1. Struktura wydatków na realizację założeń Programu w 2014 r.

Rodzaj wydatku	Koszt w zł
Odławianie zwierząt oraz sprawowanie nad nimi opieki	32 000,00
Sprawowanie opieki weterynaryjnej nad zwierzętami poszkodowanymi w zdarzeniach drogowych	9 000,00
Opieka nad wolno żyjącymi kotami, dokarmianie, sterylizacja, kastracja, usypianie ślepych miotów , czynności adopcyjne, opłata dla gospodarstwa rolnego, inne wydatki	9 000,00
RAZEM	50 000,00

Koszty wynikają głównie z zawartych przez Gminę umów z:

- ZUM Sp. z o.o. w Skierniewicach;
- Przychodnia Weterynaryjna „Cztery Łapy” w Skierniewicach;
- Gospodarstwem rolnym - Anna Suchecka, Pamiętna 4.

8. AKCEPTACJA I UCHWALENIE PROGRAMU

Projekt Programu Wójt Gminy Skierniewice najpóźniej do dnia 1 lutego przekazuje do zaopiniowania:

- właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii,
- organizacjom społecznym, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, działającym na obszarze Gminy Skierniewice,
- dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich, działających na obszarze Gminy Skierniewice.

Wymienione podmioty w terminie 21 dni od dnia otrzymania projektu Programu wydają o nim opinie. Niewydanie opinii w tym terminie uznaje się za akceptację przesłanego Programu.

Po akceptacji Programu, następuje jego przyjęcie w postaci uchwały Rady Gminy Skierniewice, najpóźniej do dnia 31 marca.

